

Podmínky řízení

Závěr soudu o tom, že je tu takový nedostatek podmínek řízení, který nelze odstranit, takže řízení musí být zastaveno (a o žalobou uplatněném nároku nebude tudíž rozhodnuto), musí být založen na spolehlivém zjištění skutečností, z nichž takový závěr vyplývá. Zjištění soudu, že žalovaný má bydliště na území jiného členského státu, samo o sobě nevylučuje, že žalovaný má bydliště též na území České republiky a jsou tudíž naplněny podmínky mezinárodní příslušnosti českých soudů podle článku 2 odst. 1 nařízení Brusel I.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Cdo 1401/2011, ze dne 26.7.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně VGD - A., s. r. o., se sídlem v P., zastoupené JUDr. L. B., advokátem, se sídlem v P., proti žalovanému D. N. C., zastoupenému JUDr. J. S., advokátkou, se sídlem v P., o zaplacení částky 221.500,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 18 C 290/2009, o dovolání žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. listopadu 2010, č. j. 19 Co 193/2010-30, tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. listopadu 2010, č. j. 19 Co 193/2010-30, a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 22. ledna 2010, č. j. 18 C 290/2009-18, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 9 usnesením ze dne 22. ledna 2010, č. j. 18 C 290/2009-18, vyslovil, že není nepřislušný k jednání a rozhodnutí ve věci, řízení zastavil a rozhodl o vrácení soudního poplatku a o nákladech řízení.

Předmětem řízení byl nárok na zaplacení částky 221.500,- Kč s úrokem z prodlení jako ceny za služby spočívající v provedení finančního a daňového auditu (revize) společnosti PePe spol. s r. o., včetně souvisejících administrativních služeb, jež měla žalobkyně poskytnout žalovanému na základě ústně uzavřené smlouvy v období dubna a května 2007. Žalovaný svým prvním podáním namítl nedostatek místní příslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 9 a nedostatek pravomoci českých soudů. Uvedl, že nebydlí v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 9, v České republice nemá žádné bydliště, je občanem Irské republiky a trvale žije jen na uvedené adrese v Irsku. Soud prvního stupně poté, co zjistil, že žalovanému, státnímu příslušníku Irské republiky, bylo vydáno potvrzení o přechodném pobytu občana Evropské unie na území České republiky s poslední adresou pobytu Praha 8, V Zámčích 310/40, od 27. června 2007, dovodil, že na věc je třeba aplikovat Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále též jen „nařízení Brusel I“ či „nařízení“), podle něhož vyjma výlučné příslušnosti upravené v článku 22 a zvláštní příslušnosti upravené v oddíle 2 může být občan členského státu žalován na území jiného členského státu, pokud má na jeho území bydliště. Soud prvního stupně vyložil, že bydliště je třeba chápat jako místo faktického pobytu tak, jak je má na mysli občanský soud řád (dále též jen „o. s. ř.“), pro pravomoc českého soudu tedy nepostačuje to, že žalovaný má v České republice povolen pobyt, fakticky se však dlouhodobě či trvale na jejím území nezdržuje. S poukazem na to, že žalovaný namítl nedostatek pravomoci českých soudů, neboť se trvale zdržuje na území Irské republiky, soud prvního stupně uzavřel, že není dána jeho pravomoc

(mezinárodní příslušnost), a řízení pro neodstranitelnou překážku řízení podle ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. zastavil.

Městský soud v Praze k odvolání obou účastníků (žalovaný napadl toliko výrok o nákladech řízení) usnesením ze dne 5. listopadu 2010, č. j. 19 Co 193/2010-30, rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

Odvolací soud zdůraznil, že v této věci, kde připadá v úvahu jak obecná příslušnost soudu podle bydliště žalovaného (článek 2 nařízení Brusel I), tak i zvláštní příslušnost podle místa poskytování služeb (článek 5 odst. 1 nařízení), žalovaný nepřislušnost českého soudu namítl, tudíž se dovolal nedostatku příslušnosti českého soudu (zvláštní) ve prospěch příslušnosti dle bydliště. Odvolací soud argumentoval, že žalovaný sdělil místo svého bydliště v Irsku a není důvod mu nevěřit, že se jedná o jeho skutečné bydliště ve smyslu nařízení Brusel I (i občanského soudního řádu), přičemž i z žaloby a z připojených listin je zřejmé, že žalobkyně byla s bydlištěm žalovaného v Irsku srozuměna, neboť jej takto v žalobě označila a právě na adresu v Irsku mu zasílala jak fakturu, tak upomínky. Námitku žalobkyně, že příslušnost českého soudu je dána podle článků 3 a 5 nařízení, odvolací soud posoudil jako nepřijatelnou; dovedl totiž, že český soud může proti osobě, která má bydliště na území jiného členského státu, rozhodovat v případě, kdy předmětem sporu je nárok ze smlouvy, dle níž byly na území České republiky poskytovány služby, avšak jen pokud žalovaný námitku nepřislušnosti z důvodu bydliště v jiném členském státě nevznesl.

Proti usnesení odvolacího soudu (podle obsahu dovolacích námitek toliko proti výroku, jímž byly potvrzeny výroky rozhodnutí soudu prvního stupně o nedostatku jeho mezinárodní příslušnosti a o zastavení řízení) podala žalobkyně dovolání. Vytkla odvolacímu soudu, že za bydliště žalovaného považoval pouze místo, které žalovaný jako své bydliště označil, a nezjišťoval, zda žalovaný nemá bydliště i v jiném členském státě, tj. zda se v něm nezdržuje s úmyslem zdržovat se v něm trvale, zejména pokud zde má povolený pobyt či zde pracuje. Ve zbytku dovolatelka podrobila kritice právní názor, který odvolací soud zaujal v otázce předpokladů uplatnění zvláštní příslušnosti soudu na základě článku 5 odst. 1 nařízení. Zpochybnila zejména, že by se žalovaný námitkou nedostatku příslušnosti soudu podle bydliště dovolal nedostatku zvláštní příslušnosti českého soudu ve prospěch příslušnosti podle bydliště, a argumentovala, že obecná příslušnost podle bydliště a zvláštní příslušnost jsou nařízením konstruovány samostatně, namítnutý nedostatek příslušnosti soudu podle bydliště tedy nevylučuje, aby tento soud vedl řízení s ohledem na zvláštní příslušnost.

Dovolatelka navrhla, aby dovolací soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný se k dovolání nevyjádřil.

Po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou (účastníkem řízení), řádně zastoupenou advokátem, jímž bylo dovolání též sepsáno (§ 241 odst. 1, 4 o. s. ř.), Nejvyšší soud dovedl, že dovolání je v této věci přípustné podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř. (oproti očekávání dovolatelky bez ohledu na to, zda napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam, tak jak byla správně poučena odvolacím soudem).

Dovolání je též důvodné.

Podle ustanovení § 85 odst. 1 o. s. ř. nestanoví-li zákon jinak, je obecným soudem fyzické osoby okresní soud, v jehož obvodu má bydliště, a nemá-li bydliště, okresní soud, v jehož obvodu se zdržuje. Má-li fyzická osoba bydliště na více místech, jsou jejím obecným soudem všechny okresní soudy, v jejichž obvodu bydlí s úmyslem zdržovat se tam trvale.

Závěr soudu o tom, že je tu takový nedostatek podmínek řízení, který nelze odstranit, takže řízení musí být zastaveno (a o žalobou uplatněném nároku nebude tudíž rozhodnuto), musí být založen na spolehlivém zjištění skutečností, z nichž takový závěr vyplývá. Zjištění odvolacího soudu, že žalovaný má bydliště na území jiného členského státu, samo o sobě nevyklučuje, že žalovaný má bydliště též na území České republiky a jsou tudíž naplněny podmínky mezinárodní příslušnosti českých soudů podle článku 2 odst. 1 nařízení Brusel I. Ustanovení § 85 odst. 1 o. s. ř., jehož pravidla jsou vzhledem k článku 59 odst. 1 nařízení rozhodná pro posouzení, zda má žalovaný bydliště na území České republiky, a které pojímá bydliště fyzické osoby jako místo, v němž fyzická osoba bydlí s úmyslem zdržovat se tam trvale, totiž ve své druhé větě výslovně počítá s možností, že fyzická osoba může mít více než jedno takových bydlišť (neboť může bydlet současně na více místech s úmyslem zdržovat se tam trvale). Jestliže se tedy odvolací soud při zkoumání mezinárodní příslušnosti (pravomoci) soudů České republiky podle článku 2 nařízení omezil na poznatek, že žalovaný má bydliště na území Irské republiky, aniž se zabýval tím, zda nemá bydliště též na území České republiky, spočívá jeho rozhodnutí na právním posouzení, jež je neúplné a tudíž nesprávné.

Správné nejsou ani úvahy, na jejichž základě odvolací soud dospěl k závěru, že soudy České republiky nejsou mezinárodně příslušné (nemají pravomoc) k projednání předmětné věci a k rozhodnutí o ní ani podle pravidel o zvláštní příslušnosti stanovených v oddílu 2, článku 5 odst. 1 nařízení Brusel I. Oddíl 2 nařízení obsahuje úpravu příslušnosti na výběr dané, která je pro žalobce alternativou k příslušnosti soudů státu bydliště žalovaného podle článku 2 [z judikatury Soudního dvora Evropské unie srov. např. rozsudek ze dne 30. listopadu 1976, ve věci *Handelskwekerij G. J. Bier BV v Mines de potasse d'Alsace SA*, 21/76 (Sb. SD 1976, s. 01735), bod 10, a rozsudek ze dne 3. května 2007 ve věci *Color Drack GmbH proti Lexx International Vertriebs GmbH*, C-386/05 (Sb. SD 2007, s. I-03699), body 22 a 23, v české komentářové literatuře pak shodně Drápal, L., Bureš, J. a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck. 2009, 2891 s.*]. Je tedy věcí toliko žalobce, zda odpovídající pravidlo příslušnosti na výběr dané využije či nikoliv. Učiní-li tak (rozuměno důvodně), je namísto soudů státu bydliště žalovaného příslušný soud určený podle článku 5, popř. článku 6 nařízení, aniž žalovaný může tomuto důsledku jakkoliv zabránit; nařízení nesvěřuje žalovanému procesní nástroj, jímž by bylo lze negovat žalobcem (opodstatněně) provedenou volbu soudu podle pravidel zvláštní příslušnosti. Úvaha odvolacího soudu, že zvláštní příslušnost soudů členského státu může být v případě žaloby proti osobě, která má bydliště na území jiného členského státu, založena pouze za předpokladu, že žalovaný neuplatní námitku nepřislušnosti z důvodu bydliště v jiném členském státě, postrádá v nařízení Brusel I jakoukoliv oporu. S pasivitou žalovaného spojuje nařízení důsledky pouze v článku 24, podle něhož jinak nepřislušný soud, u něhož byla podána žaloba, se stane příslušným na základě toho, že se žalovaný řízení před ním podrobí (srov. citované dílo, 2964 s.), tj. (slovy nařízení) účastní se řízení před tímto soudem, a to nikoliv proto, aby namítal jeho nepřislušnost (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné pod číslem 14/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Protože napadené rozhodnutí odvolacího soudu není z obou uvedených důvodů správné, Nejvyšší soud je, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o. s. ř. zrušil, včetně závislého výroku o nákladech řízení [§ 242 odst. 2 písm. b) o. s. ř.]. Protože důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, Nejvyšší soud podle ustanovení § 243b odst. 3 věty druhé o. s. ř. zrušil i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

(zdroj: www.nsoud.cz)

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)